

PROIECT

NORMELE privind aplicarea de către entitățile de audit a măsurilor de prevenire și combatere a spălării banilor și finanțării terrorismului

I. DISPOZIȚII GENERALE

1. Prezentele Norme se extind asupra tuturor entităților de audit, indiferent de forma juridică de organizare, care activează în conformitate cu [Legea nr.271 din 15 decembrie 2017 privind auditul situațiilor financiare](#). Prevederile expuse în prezentele Norme trebuie aplicate de entitățile de audit, ce sunt implicate în exercitarea activității de audit.
2. Obiectivul prezentelor Norme este de a asista entitățile de audit în respectarea obligațiilor sale legale și cerințelor profesionale, ce rezultă din legislația în vigoare a Republicii Moldova, precum și în elaborarea *Politicii cu privire la prevenirea, depistarea și raportarea cazurilor de spălare a banilor și finanțare a terorismului* (în continuare – Politica).
3. În cadrul exercitării activității de audit, prevederile Normelor se extind asupra tuturor persoanelor implicate în misiune (nu doar asupra personalului salariat). Persoanele implicate în misiune includ toate persoanele care sunt direct implicate în procesul de acceptare și realizare a misiunii respectiv: membrii echipei de audit, experții (personalul profesionist din alte domenii/discipline care este implicat în misiune), persoanele care asigură controlul calității sau direct monitorizează misiunea.
4. În sensul prezentelor Norme, noțiunea de „beneficiar efectiv” reprezintă persoana fizică ce controlează în ultimă instanță o persoană fizică sau juridică ori persoană în al cărei nume se realizează o tranzacție sau se desfășoară o activitate și/sau care deține direct sau indirect dreptul de proprietate sau controlul asupra a cel puțin 25% din acțiuni sau din dreptul de vot al persoanei juridice.

II. INDICI AI TRANZACȚIILOR SUSPECTE DE SPĂLARE A BANILOR ȘI FINANȚARE A TERORISMULUI

5. Criteriile generale de identificare a tranzacțiilor suspecte de spălare a banilor și finanțare a terorismului sunt stabilite în [Ghidul privind identificarea și raportarea activităților sau tranzacțiilor suspecte de spălare a banilor](#), aprobat prin ordinul nr. 15 din 08 iunie 2018 al Serviciului Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor (în continuare - SPCSB) și [Ghidul privind identificarea și raportarea activităților sau tranzacțiilor suspecte de finanțare a terorismului](#) aprobat prin ordinul nr. 16 din 08 iunie 2018 al SPCSB.
6. Tranzacțiile de spălare a banilor și de finanțare a terorismului pot varia de la tranzacții simple, de exemplu supraplăți sau achitări repetate ale facturilor, până la tranzacții complexe și scheme sofisticate ce includ implicarea multiplelor părți interesate și multiplelor metode de deținere, transferare sau tănuire a activelor. Tranzacțiile respective pot fi efectuate atât în mod direct, cât și prin intermediari. Entitățile de audit trebuie să acorde atenție riscurilor aferente clienților, părților legate cu aceștia și altor părți implicate în tranzacțiile de spălare a banilor și de finanțare a terorismului, ținând cont de toate formele posibile de implicare în asemenea tranzacții.

III. RESPONSABILITATEA ENTITĂȚII DE AUDIT

7. Organul executiv al entității de audit aprobă Politica conform prevederilor art. 13 alin. (3) lit. a) din [Legea nr. 308 din 22 decembrie 2017 cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului](#).
8. Responsabilitatea organului executiv al entității de audit nu se reduce doar la elaborarea unei Politici proprii, ci se extinde și asupra faptului că personalul relevant este cunoscut cu politica respectivă și este instruit în mod corespunzător. De asemenea, organul executiv al entității de audit este responsabil de monitorizarea procesului de conformare a activităților desfășurate cu prevederile legislației în vigoare în domeniul prevenirii și combaterii spălării banilor și finanțării terorismului, prin observarea continuă a cerințelor legislative și prin implementarea modificărilor operate în legislația în vigoare.
9. Organul executiv desemnează conform art. 13 alin. (4), (10) și (11) al Legii nr. 308 din 22 decembrie 2017 cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului, persoanele responsabile de implementarea acesteia.

IV. PREVEDERI DE BAZĂ ALE POLITICII CU PRIVIRE LA PREVENIREA, DEPISTAREA ȘI RAPORTAREA CAZURILOR DE SPĂLARE A BANILOR ȘI FINANȚARE A TERORISMULUI

10. La elaborarea Politicii trebuie luate în considerare prevederile art. 13 din Legea nr. 308 din 22 decembrie 2017 cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului. Procedurile de prevenire și combatere a spălării banilor și finanțării terorismului descrise în Politică urmează a fi aplicate concomitent cu procedurile de audit stabilite de Standardele Internaționale de Audit.
11. La elaborarea Politicii de către entitatea de audit trebuie luate în considerare următoarele informații:
- a) tipul, mărimea și complexitatea activităților sale;
 - b) numărul diferitor tipuri/ramuri/domenii de activități în care sunt implicați, datorită clienților săi;
 - c) lista clienților, nivelul de risc asociat cu diferiți clienți și domeniile de activitate desfășurate de aceștia;
 - d) riscul asociat cu fiecare tip de serviciu pe care-l prestează (risc evaluat în contextul prevenirii și combaterii spălării banilor și finanțării terorismului);
 - e) riscul asociat cu clienții săi, cu părțile legate ale acestor clienți și altor părți implicate (risc evaluat în contextul prevenirii și combaterii spălării banilor și finanțării terorismului).
12. Prezentele Norme nu prevăd un format unic al Politicii, aplicabil tuturor entităților de audit. Fiecare entitate de audit elaborează Politica utilizând o structură proprie, ținând cont de prevederile Normelor. În anexa la prezentele Norme este prezentat un model de structură a Politicii, care poate fi utilizat ca bază la elaborarea propriei Politici.

V. PROCEDURI DE PREVENIRE ȘI COMBATERE A SPĂLĂRII BANILOR ȘI FINANȚĂRII TERORISMULUI

13. Entitatea de audit trebuie să asigure implementarea unor proceduri de control intern, pe care să le elaboreze ținând cont de mărimea și tipul activităților desfășurate, suficiente pentru atingerea următoarelor scopuri:

- a) determinarea și perfectarea noilor proceduri de prevenire și combatere a spălării banilor și finanțare a terorismului și monitorizarea continuă a celor deja existente, precum și aducerea la cunoștința personalului relevant a procedurilor respective;
- b) elaborarea și documentarea modalităților de evaluare a riscurilor asociate cu prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului, ce rezultă din activitățile desfășurate;
- c) organizarea procesului de instruire a personalului relevant, inclusiv controale ce asigură că instruirea a fost efectuată și că conținutul acesteia corespunde tematicii;
- d) testarea Politicii și procedurilor în ceea ce privește corespunderea cu legislația în vigoare;
- e) monitorizarea corespunderii activităților desfășurate cu Politica elaborată, inclusiv raportarea rezultatelor organului executiv;
- f) utilizarea tehnologiilor informaționale în cadrul activității desfășurate.

14. Procedurile de evaluare a riscului aferent tranzacțiilor de spălare a banilor și finanțare a terorismului pot fi integrate în sistemul existent de evaluare a riscului profesional sau celui legat de client sau tranzacțiile respective pot fi controlate în mod separat.

15. Entitatea de audit poate evalua riscul aferent tranzacțiilor de spălare a banilor și finanțare a terorismului pentru următoarele categorii:

- a) tipuri de servicii;
- b) tipuri de clienți;
- c) domenii de activitate și, în baza acestor categorii, pot aplica o divizare a riscurilor ca fiind redus/normal/ridicat.

16. Rezultatele evaluării riscului aferent tranzacțiilor de spălare a banilor și finanțare a terorismului trebuie folosite pe deplin în cadrul procesului „identificarea clientului”, beneficiarului efectiv.

17. Entitatea de audit trebuie, de asemenea, să ia în considerare tipurile de riscuri la care aceștia sunt expuși:

- a) riscul imaginii;
- b) riscul de a fi utilizat în scopuri de spălare a banilor și finanțare a terorismului;
- c) riscul că clienții, beneficiarii efectivi sau persoanele care efectuează tranzacții cu clienții sunt implicați în tranzacții de spălare a banilor și finanțare a terorismului, iar entitatea de audit nu a depistat acest fapt.

18. Procedurile aferente procesului de identificare a clientului, beneficiarului efectiv sunt considerate unele din principalele proceduri de prevenire a tranzacțiilor aferente spălării banilor și finanțării terorismului. Cerințele profesionale în vigoare prevăd aplicarea unor proceduri standarde de acceptare a clienților, de exemplu, proceduri ce asigură corespunderea cu cerințele profesionale de independență și de evitare a conflictelor de interese. Procedurile de identificare a clientului, beneficiarului efectiv ce trebuie elaborate în conformitate cu cerințele legislației de prevenire și combatere a spălării banilor și finanțării terorismului pot fi integrate în procedurile standarde de acceptare a clientului sau pot fi controlate separat.

19. Entitatea de audit trebuie să aplice procedurile de identificare a clientului, beneficiarului efectiv pentru toți clienții, atât pentru cei noi, cât și pentru cei existenți. Identificarea clienților precum și a beneficiarilor efectivi trebuie efectuată, de regulă, în următoarele cazuri:

- a) când are loc inițierea unei relații de afaceri;
- b) când are loc o tranzacție neordinară;
- c) când apar suspiciuni cu privire la spălarea banilor și finanțarea terorismului;
- d) când apar dubii referitor la veridicitatea informațiilor colectate anterior.

20. Procedurile elaborate pentru colectarea informațiilor despre client, beneficiarul efectiv trebuie să asigure obținerea răspunsurilor la următoarele întrebări:

- a) cine este clientul?
- b) cine este beneficiarul efectiv al clientului?
- c) care este scopul și natura relațiilor ce se inițiază?
- d) care este tipul activității clientului?
- e) care sunt sursele de finanțare a clientului?
- f) care sunt scopurile economice și de afaceri ale clientului?

21. Procedurile de identificare a clientului, beneficiarului efectiv ce urmează a fi elaborate de către entitățile de audit și aplicate până la inițierea relațiilor de afaceri urmează să:

- a) stabilească și verifice identitatea clientului, beneficiarului efectiv prin utilizarea documentelor sau informațiilor obținute din surse independente și veridice;
- b) identifice beneficiarul efectiv al clientului (când este aplicabil), inclusiv să obțină înțelegerea structurii de control a clientului și să verifice identitatea beneficiarului efectiv;
- c) obțină informații cu privire la scopul și natura relațiilor ce se inițiază.

22. Procedurile de identificare a clientului, beneficiarului efectiv ce trebuie aplicate în decursul relațiilor de afaceri urmează să monitorizeze activitatea cu clientul în mod continuu. Monitorizarea respectivă include observarea atentă a tranzacțiilor, surselor de finanțare și altor informații colectate la etapa inițierii relațiilor, pentru a se asigura că noua informație colectată corespunde cu cea existentă. La această etapă o atenție deosebită se va acorda clienților care efectuează tranzacții complexe și neordinare și/sau efectuează operațiuni în valută străină.

23. Entitățile de audit trebuie să aplice măsuri de precauție privind clienții conform prevederilor art. 5 din Legea nr. 308 din 22 decembrie 2017 cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului. Entitățile de audit țin evidența măsurilor luate în vederea identificării beneficiarilor efectivi pentru fiecare client în parte și le prezintă, la cerere, Serviciului Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor și/sau Consiliului de supraveghere publică a auditului.

24. Entitatea de audit trebuie să elaboreze proceduri ce ar asigura că tot personalul relevant cunoaște cerințele legislației în vigoare cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului, precum și ar asigura organizarea unor instruirii regulate care ar avea drept scop instruirea personalului în ceea ce privește modalitatea de recunoaștere și de raportare a tranzacțiilor cu privire la spălarea banilor și finanțarea terorismului.

25. Entitatea de audit decide de sine stătător regularitatea organizării instruirilor. Aceasta poate fi influențată de modificările în legislație, de rezultatele proceselor judiciare la nivel național și/sau internațional, de modificările riscului etc. În ceea ce privește personalul nou angajat, trebuie prevăzut termenul maxim în decursul căruia personalul respectiv va fi instruit în domeniul dat.

26. Entitatea de audit trebuie să elaboreze proceduri privind înregistrarea și păstrarea informației aferente prevenirii și combaterii spălării banilor și finanțării terorismului. Principalele informații ce urmează a fi înregistrate includ:

- a) informații privind identificarea clientului, beneficiarului efectiv, inclusiv probele ce confirmă verificarea identității (probele pot fi deținute atât pe suport de hârtie, cât și în format electronic);
- b) informații privind relațiile de afaceri cu clientul, inclusiv detalii cu privire la orice tranzacții neordinare și detalii privind monitorizarea relațiilor de afaceri;
- c) informații privind activitățile suspicioase;
- d) informații privind instruirea personalului.

27. Entitatea de audit trebuie să păstreze documentația de audit, informațiile aferente prevenirii și combaterii spălării banilor și finanțării terorismului conform art.25 alin.(2) din Legea nr.271 din 15 decembrie 2017 și a art. 9 din Legea nr. 308 din 22 decembrie 2017 cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului.

28. Entitățile de audit trebuie să dispună de proceduri clare, reieșind din prevederile Legii nr. 308 din 22 decembrie 2017 cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului, aduse la cunoștința întregului personal relevant, care să prevadă raportarea asupra tuturor tranzacțiilor suspecte, determinate în conformitate cu *Ghidul privind identificarea și raportarea activităților sau tranzacțiilor suspecte de spălare a banilor*, aprobat prin ordinul nr. 15 din 8 iunie 2018 al SPCSB și *Ghidul privind identificarea și raportarea activităților sau tranzacțiilor suspecte de finanțare a terorismului*, aprobat prin ordinul nr. 16 din 8 iunie 2018 al SPCSB și prezentelor Norme, unei persoane speciale din cadrul organului executiv, responsabile pentru acumularea informației și luarea măsurilor contra spălării banilor și finanțării terorismului. De asemenea, trebuie să fie stabilit un anumit lanț de comunicare, privind raportarea asupra problemelor ce țin de spălarea banilor și finanțarea terorismului.

29. În cazul depistării de către entitățile de audit a tranzacțiilor suspecte, acestea vor fi raportate Serviciului Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor conform prevederilor art. 11 din Legea nr. 308 din 22 decembrie 2017 cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului și a Instrucțiunii cu privire la raportarea activităților sau tranzacțiilor care cad sub incidența Legii cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului, aprobată prin ordinul nr. 18 din 8 iunie 2018 al SPCSB.

30. Conform prevederilor art. 12 alin. (4) din Legea nr. 308 din 22 decembrie 2017 cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului, transmiterea informațiilor aferente tranzacțiilor suspecte către Serviciului Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor nu se consideră o încălcare a principiului confidențialității, prevăzut de Legea nr.271 din 15 decembrie 2017 privind auditul situațiilor financiare și Codul etic internațional pentru profesioniștii contabili.

VI. DISPOZIȚII FINALE ȘI TRANZITORII

31. Entitățile de audit în termen de 6 luni de la data intrării în vigoare a prezentelor Norme, vor elabora/actualiza și aproba *Politica cu privire la prevenirea, depistarea și raportarea cazurilor de spălare a banilor și finanțare a terorismului*.

Modelul structurii Politicii cu privire la prevenirea, depistarea și raportarea cazurilor de spălare a banilor și finanțare a terorismului

Introducere

Compartimentul respectiv va include cel puțin:

- ✚ descrierea necesității elaborării Politicii și importanța procedurilor conținute în Politică;
- ✚ definirea tranzacțiilor suspecte de spălare a banilor și finanțare a terorismului, ținând cont de particularitățile activității entității de audit.

Actele legislative utilizate la elaborarea Politicii

Compartimentul respectiv va include cel puțin enumerarea actelor legislative și normative ce au stat la baza elaborării Politicii:

- ✚ actele legislative și normative ce descriu prevederile generale cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului;
- ✚ actele legislative și normative ce descriu prevederile specifice cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului;
- ✚ actele legislative și normative profesionale utilizate la elaborarea procedurilor de prevenire și combatere a spălării banilor și a finanțării terorismului.

Obiectivul Politicii

Compartimentul respectiv va include cel puțin:

- ✚ descrierea scopului Politicii;
- ✚ menționarea domeniului de aplicare a cerințelor Politicii. Informația respectivă va depinde de structura entității de audit, de tipurile de servicii pe care le prestează, de faptul dacă atrage sau nu entitatea de audit persoane din afara entității etc.

Responsabilități

Compartimentul respectiv va include cel puțin:

- ✚ persoana responsabilă de elaborarea și implementarea Politicii;
- ✚ modalitatea de aducere la cunoștința personalului relevant a cerințelor Politicii;
- ✚ modalitatea de monitorizare a procesului de conformare a activităților desfășurate cu prevederile legislației în vigoare în domeniul prevenirii și combaterii spălării banilor și finanțării terorismului.

Proceduri

Compartimentul respectiv va include procedurile elaborate de entitatea de audit pe următoarele domenii:

- ✚ implementarea controlului intern;
- ✚ evaluarea și gestionarea riscurilor (exemplu de procedură: Tranzacțiile neordinare trebuie estimate ca având un risc înalt și trebuie în mod obligator comunicate organului executiv);
- ✚ identificarea clientului (exemplu de procedură: Înainte de a semna scrisoarea de misiune atât cu clienți noi, cât și cu cei existenți, este obligator de acumulat informații de bază despre clientul respectiv cum ar fi:

- copia certificatului de înregistrare a clientului și a proprietarului/persoanei ce deține controlul;
 - copia buletinului de identitate a persoanei autorizate să semneze scrisoarea de angajament;
 - copia ultimului bilanț contabil al clientului și a proprietarului/persoanei ce deține controlul etc.);
- ✚ identificarea beneficiarului efectiv al clientului (exemplu de procedură: acumularea informației de bază despre beneficiarul efectiv al clientului pe baza actelor de identitate, documentelor, datelor sau informațiilor obținute din surse veridice și independente, cum ar fi: interviuarea personalului clientului și a partenerilor de afaceri, obținerea de date din baze relevante);
- ✚ comunicarea și instruirea personalului (exemplu de procedură: Persoana XXX este responsabilă de organizarea unor instruirii regulate de actualizare a responsabilității personalului, inclusiv informarea privind noile dezvoltări de domeniu);
- ✚ înregistrarea și păstrarea informației (exemplu de procedură: menținerea unui registru al clienților pentru o perioadă de cel puțin cinci ani din momentul finalizării relațiilor de afaceri sau exercitării activității de audit);
- ✚ raportarea operațiunilor suspecte (exemplu de procedură: La nivel intern personalul este responsabil de comunicarea oricăror tranzacții suspecte persoanei XXX).